

organizacji związkowej z wymienionych w art. 6 ust. 2 oraz każdej organizacji pracodawców z wymienionych w art. 7 ust. 2.

2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, regulamin Komisji, który będzie obowiązywał do czasu uchwalenia regulaminu, o którym mowa w art. 13.

Art. 34. Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych działa do dnia powołania pierwszego składu Komisji.

Art. 35. Ilekroć przepisy prawa odwołują się w jakiegokolwiek formie do Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych albo Komisji Trójstronnej

do Spraw Społeczno-Gospodarczych, należy przez to rozumieć odesłanie do Komisji, o której mowa w niniejszej ustawie.

Art. 36. Ustawa wchodzi w życie po upływie 1 miesiąca od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 21 i 22, art. 25 pkt 2 oraz art. 31, które wchodzi w życie po upływie 2 miesięcy od dnia powołania pierwszego składu Komisji,
- 2) art. 16—19, 23, 24, 26, 28 i 29, które wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2002 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*

1081

USTAWA

z dnia 20 lipca 2001 r.

o kredycie konsumenckim.

Art. 1. Ustawa reguluje zasady i tryb zawierania umów o kredyt konsumencki, zasady ochrony konsumenta, który zawarł umowę o kredyt konsumencki, oraz obowiązki przedsiębiorcy, który udzielił kredytu konsumenckiego.

Art. 2. 1. Przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę, na mocy której przedsiębiorca w zakresie swojej działalności, zwany dalej „kredytodawcą”, udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi kredytu w jakiegokolwiek postaci.

2. Za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności:

- 1) umowę pożyczki,
- 2) umowę kredytu w rozumieniu przepisów prawa bankowego,
- 3) umowę o odroczeniu konsumentowi terminu spełnienia świadczenia pieniężnego,
- 4) umowę, na mocy której świadczenie pieniężne konsumenta ma zostać spełnione później niż świadczenie kredytodawcy,
- 5) umowę, na mocy której kredytodawca zobowiązany jest do zaciągnięcia zobowiązania wobec osoby trzeciej, a konsument — do zwrotu kredytodawcy spełnionego świadczenia,
- 6) umowę, na mocy której kredytodawca zobowiązuje się do udzielenia kredytu związanego z obowiązk-

kiem wniesienia przez konsumenta, w jakiegokolwiek formie, środków pieniężnych oprocentowanych poniżej stopy rynkowej lub nieoprocentowanych.

3. Ustawę stosuje się także do umów, na mocy których spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia swojemu członkowi kredytu w celu bezpośrednio niezwiązanym z działalnością gospodarczą.

4. Konsumentem jest osoba fizyczna, która zawiera umowę z przedsiębiorcą w celu bezpośrednio niezwiązanym z działalnością gospodarczą.

Art. 3. 1. Ustawy nie stosuje się do umów o kredyt konsumencki:

- 1) o wysokości mniejszej niż 500 zł i większej niż 80 000 zł albo równowartości tych kwot w innej walucie niż waluta polska,
- 2) na mocy których termin spłaty kredytu nie przekracza trzech miesięcy,
- 3) na mocy których konsument nie jest zobowiązany do zapłaty oprocentowania ani innych kosztów związanych z udzieleniem lub spłatą kredytu konsumenckiego.

2. Ustawy nie stosuje się także do umów o kredyt konsumencki:

- 1) w postaci nieprzewidzianego w umowie, utrzymującego się za zgodą kredytodawcy przez okres co najmniej trzech miesięcy, ujemnego salda; do umów tych stosuje się art. 6, 9 i 10,
 - 2) dotyczących odpłatnego korzystania z rzeczy lub praw, jeżeli umowa nie przewiduje przejścia własności rzeczy lub praw na konsumenta,
 - 3) przeznaczony na nabycie nieruchomości lub prawa użytkownika wieczystego, budowę, odbudowę, rozbudowę, nadbudowę, przebudowę, remont budynku lub lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość lub na nabycie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego oraz wniesienie wkładu członkowskiego do spółdzielni mieszkaniowej,
 - 4) w postaci odroczenia terminu płatności za świadczenie niepieniężne, którego przedmiotem jest stałe lub sukcesywne dostarczanie energii elektrycznej, ciepła, paliw gazowych, wody, odprowadzenia nieczystości, wywóz śmieci lub świadczenie innych usług, jeżeli konsument zobowiązany jest do zapłaty za spełnione świadczenie w ustalonych odstępach czasu w trakcie trwania umowy.
- Art. 4. 1.** Umowa o kredyt konsumencki powinna być zawarta na piśmie, chyba że odrębne przepisy przewidują inną szczególną formę. Kredytodawca obowiązany jest niezwłocznie doręczyć konsumentowi umowę.
2. Umowa powinna zawierać następujące dane:
- 1) imię, nazwisko konsumenta i jego adres oraz imię, nazwisko (nazwę) i adres (siedzibę) kredytodawcy, a gdy kredytodawcą jest osoba prawna — także określenie organu, który zarejestrował działalność kredytodawcy, i numer w rejestrze, pod którym kredytodawca został wpisany,
 - 2) wysokość kredytu,
 - 3) zasady i terminy spłaty kredytu,
 - 4) roczną stopę oprocentowania oraz warunki jej zmiany,
 - 5) opłaty i prowizje oraz inne koszty związane z udzieleniem kredytu, w tym opłatę za rozpatrzenie wniosku kredytowego oraz przygotowanie i zawarcie umowy kredytowej, zwaną dalej „opłatą przygotowawczą”, będące elementem całkowitego kosztu kredytu, oraz warunki ich zmiany,
 - 6) informację o całkowitym koszcie kredytu i rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania, o których mowa w art. 7 ust. 1 i 2,
 - 7) sposób zabezpieczenia, jeżeli umowa je przewiduje, oraz opłaty należne kredytodawcy z tego tytułu,
 - 8) informację o pozostałych kosztach, do których zapłaty zobowiązany jest konsument w związku z zawartą umową,
 - 9) informację o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument,
 - 10) informację o uprawnieniu i skutkach przedterminowej spłaty kredytu przez konsumenta,
 - 11) informację o terminie, sposobie i skutkach wykonania uprawnienia do odstąpienia od umowy przez konsumenta, o którym mowa w art. 11,
 - 12) informację o skutkach uchybienia postanowieniom dotyczącym zasad i terminu spłaty kredytu.
3. Jeżeli nie jest możliwe podanie kosztów, do których poniesienia zobowiązany jest konsument, należy określić ich szacunkową wysokość oraz okoliczności, od których zależy ich ostateczna wysokość i obowiązek zapłaty przez konsumenta.
4. W przypadku umowy, o której mowa w art. 2 ust. 2 pkt 6, kredytodawca obowiązany jest podać dodatkowo maksymalny okres oczekiwania na kredyt oraz warunki odstąpienia od umowy wniesienia środków pieniężnych.
- Art. 5. 1.** Jeżeli kredyt konsumencki przeznaczony jest na nabycie określonej rzeczy lub usługi, umowa, niezależnie od danych określonych w art. 4, powinna zawierać:
- 1) opis rzeczy lub usługi,
 - 2) cenę nabycia rzeczy lub usługi, jeżeli zapłata nastąpiaby za gotówkę, oraz cenę nabycia przy wykorzystaniu kredytu,
 - 3) część ceny, którą konsument jest zobowiązany zapłacić w gotówce,
 - 4) warunki, od których spełnienia uzależnione jest przejście własności rzeczy sprzedanej na konsumenta, jeżeli umowa sprzedaży została zawarta z zastrzeżeniem własności,
 - 5) informację, że kredyt jest dostępny wyłącznie od wskazanego przez sprzedawcę kredytodawcy, jeżeli pomiędzy podmiotem, z którym konsument zawarł umowę o nabycie rzeczy lub usługi, a kredytodawcą istnieje umowa, na mocy której kredyt na nabycie rzeczy lub usługi jest dostępny wyłącznie od tego kredytodawcy.
2. Przepisy dotyczące umowy o kredyt konsumencki przeznaczony na nabycie określonej rzeczy lub usługi stosuje się odpowiednio do umowy o kredyt konsumencki przeznaczony na nabycie określonego prawa.
- Art. 6.** Jeżeli zadłużenie konsumenta w związku z nieprzewidzianym w umowie przekroczeniem salda na rachunku bankowym utrzymuje się za zgodą kredytodawcy przez okres co najmniej 3 miesięcy, kredytodawca obowiązany jest poinformować konsumenta pisemnie o rocznej stopie oprocentowania i innych kosztach kredytu oraz o każdej ich zmianie.
- Art. 7. 1.** Całkowity koszt kredytu oznacza wszystkie koszty wraz z odsetkami i innymi opłatami i prowizjami, które konsument jest zobowiązany zapłacić za kredyt wraz z utraconymi korzyściami z tytułu wniesienia środków pieniężnych w przypadku kredytu, o którym mowa w art. 2 ust. 2 pkt 6, z wyjątkiem kosztów:
- 1) które ponosi konsument w związku z niewykonaniem swoich zobowiązań wynikających z umowy o kredyt konsumencki,

- 2) które w związku z nabyciem rzeczy lub usługi ponosi konsument, niezależnie od tego, czy nabycie następuje z wykorzystaniem kredytu,
- 3) prowadzenia rachunku, z którego realizowane są spłaty, oraz kosztów przelewów i wpłat na ten rachunek, chyba że konsument nie ma prawa wyboru podmiotu prowadzącego rachunek, a koszty te przekraczają koszty dla rachunków oszczędnościowych stosowane przez podmiot prowadzący rachunek,
- 4) ustanowienia zabezpieczeń i ubezpieczenia, z wyjątkiem kosztów ubezpieczenia spłaty kredytu — wraz z oprocentowaniem i pozostałymi kosztami — na wypadek śmierci, inwalidztwa, choroby lub bezrobocia konsumenta,
- 5) wynikających ze zmiany kursów walut.

2. Wzory obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania określa załącznik do ustawy.

3. Utracone korzyści z tytułu wniesienia środków pieniężnych, w przypadku kredytu, o którym mowa w art. 2 ust. 2 pkt 6, ustala się jako różnicę pomiędzy oprocentowaniem rynkowym a stosowanym w tej umowie.

4. Przez oprocentowanie rynkowe, o którym mowa w ust. 3, należy rozumieć średnie ważone oprocentowanie w stosunku rocznym rachunków terminowych w złotych osób fizycznych prowadzących gospodarstwa domowe w wysokości odpowiadającej maksymalnemu okresowi oczekiwania na kredyt przewidzianemu w umowie, ogłaszane przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego co sześć miesięcy w Dzienniku Urzędowym Narodowego Banku Polskiego.

5. Jeżeli okres oczekiwania na kredyt, o którym mowa w ust. 4, jest dłuższy niż 36 miesięcy, za oprocentowanie rynkowe przyjmuje się średnie ważone oprocentowanie w stosunku rocznym rachunków terminowych, o których mowa w ust. 4, prowadzonych na 36 miesięcy.

Art. 8. 1. Konsument jest uprawniony do spłaty kredytu przed terminem określonym w umowie. Termin dokonania spłaty powinien odpowiadać terminom wnoszenia rat określonym w umowie.

2. Jeżeli konsument spłaca kredyt przed terminem, wówczas w przypadku:

- 1) kredytu oprocentowanego — nie jest zobowiązany do zapłaty oprocentowania za okres po spłacie kredytu,
- 2) kredytu nieoprocentowanego — konsument ma prawo do zmniejszenia zapłaconych kredytodawcy prowizji i opłat proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas korzystania z kredytu.

3. Kredytodawca może zastrzec prowizję za wcześniejszą spłatę kredytu konsumenckiego tylko w umowach dotyczących kredytów walutowych lub kredytów o stałej stopie procentowej w okresie kredytowania, o ile kwota kredytu jest wyższa niż 5 000 zł.

4. Kredytodawca obowiązany jest rozliczyć się z konsumentem w terminie 14 dni od dnia dokonania spłaty kredytu.

Art. 9. 1. Weksel lub czek konsumenta wręczony kredytodawcy w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki powinien zawierać klauzulę „nie na zlecenie”.

2. W razie przyjęcia przez kredytodawcę weksla lub czeku niezawierającego klauzuli „nie na zlecenie” i przeniesienia takiego weksla lub czeku na inną osobę, kredytodawca obowiązany jest do naprawienia poniesionej przez konsumenta szkody w związku z zapłatą na rzecz posiadacza weksla lub czeku.

3. Przepis ust. 2 stosuje się również, gdy weksel lub czek znalazł się w posiadaniu innej osoby wbrew woli kredytodawcy.

Art. 10. 1. Wyłączenie lub ograniczenie zarzutów przysługujących konsumentowi w razie przelewu przez kredytodawcę wierzytelności z umowy o kredyt konsumencki jest bezskuteczne.

2. W razie przejęcia albo przystąpienia przez konsumenta do długu wynikającego z umowy, na podstawie której został udzielony kredyt konsumencki innej osobie, kredytodawca obowiązany jest do poinformowania konsumenta na piśmie o warunkach kredytu. Art. 4 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 11. 1. Konsument, z zastrzeżeniem ust. 6 i art. 12 ust. 1, może, bez podania przyczyny, odstąpić od umowy o kredyt konsumencki w terminie 3 dni od dnia zawarcia umowy. Jeżeli umowa o kredyt konsumencki nie zawierała informacji o uprawnieniu do odstąpienia od umowy, konsument może odstąpić od umowy w terminie 10 dni od dnia otrzymania pisemnej informacji o prawie odstąpienia od umowy, nie później jednak niż w terminie 2 miesięcy od dnia zawarcia umowy.

2. Kredytodawca obowiązany jest przy zawarciu umowy wręczyć konsumentowi wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy, z oznaczeniem swojego imienia, nazwiska (nazwy) i adresu zamieszkania (siedziby).

3. Termin do odstąpienia od umowy jest zachowany, jeżeli konsument przed jego upływem złoży pod wskazanym przez kredytodawcę adresem oświadczenie o odstąpieniu od umowy. W razie spełnienia świadczenia przez kredytodawcę przed upływem terminu do odstąpienia od umowy odstąpienie staje się skuteczne, jeżeli świadczenie zostanie zwrócone kredytodawcy łącznie z oświadczeniem o odstąpieniu od umowy, z zastrzeżeniem ust. 4.

4. Jeżeli spełnienie świadczenia przez kredytodawcę nastąpiło na rzecz podmiotu, od którego konsument nabył rzecz lub usługę, i między tym podmiotem a kredytodawcą istnieje umowa regulująca zasady udzielania kredytu konsumenckiego na nabycie rzeczy lub usługi, konsument może odstąpić od umowy o kredyt konsumencki poprzez złożenie oświadczenia, o którym mowa w ust. 3. Warunki zwrotu świadczenia kredyto-

dawcy określa umowa zawarta między podmiotem, od którego konsument nabył rzecz lub usługę, a kredytodawcą.

5. Przed upływem terminu do odstąpienia od umowy konsument nie jest zobowiązany do spłaty kredytu ani zapłaty oprocentowania. W razie odstąpienia od umowy kredytodawca obowiązany jest niezwłocznie zwrócić poniesione przez konsumenta na rzecz kredytodawcy koszty udzielanego kredytu, z wyjątkiem opłaty przygotowawczej oraz pobranych przez kredytodawcę opłat związanych z ustanowieniem zabezpieczenia.

6. Prawo do odstąpienia od umowy nie przysługuje konsumentowi w razie zawarcia umowy o kredyt konsumencki przeznaczony na nabycie rzeczy lub prawa, których cena zależy wyłącznie od ruchu cen na rynku finansowym lub giełdowym.

7. Kredytobiorca jest uprawniony do odstąpienia od umowy, o której mowa w art. 2 ust. 2 pkt 6, przed uzyskaniem kredytu. Za okres utrzymywania wniesionych środków pieniężnych należy mu się oprocentowanie określone w umowie, nie niższe jednak niż określone na podstawie art. 7 ust. 4 i 5.

8. W przypadku odstąpienia od umowy, o której mowa w ust. 7, kredytodawca obowiązany jest rozliczyć się z konsumentem w terminie 14 dni od dnia odstąpienia od umowy.

Art. 12. 1. Jeżeli kredyt konsumencki przeznaczony był na nabycie określonej rzeczy lub usługi na podstawie umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa lub na odległość, to odstąpienie przez konsumenta od tej umowy jest skuteczne także wobec umowy o kredyt konsumencki.

2. W przypadku odstąpienia od umowy, o którym mowa w ust. 1, kredytodawca obowiązany jest zwrócić poniesione przez konsumenta koszty zgodnie z trybem określonym w art. 11 ust. 5.

Art. 13. 1. W razie odstąpienia przez konsumenta od umowy, na podstawie której nabył on rzecz lub usługę, z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, odstąpienie od tej umowy jest skuteczne także wobec umowy o kredyt konsumencki, jeżeli pomiędzy podmiotem, z którym konsument zawarł umowę o nabycie rzeczy lub usługi, a kredytodawcą istnieje umowa, na mocy której kredyt na nabycie rzeczy lub usługi jest dostępny wyłącznie od tego kredytodawcy.

2. Jeżeli podmiot, z którym konsument zawarł umowę o nabycie rzeczy lub usługi, udzielił kredytu we własnym imieniu, wówczas odstąpienie od umowy sprzedaży jest skuteczne również wobec umowy o kredyt konsumencki; ust. 3 stosuje się odpowiednio.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, kredytodawca obowiązany jest zwrócić poniesione przez konsumenta koszty zgodnie z trybem określonym w art. 11 ust. 5.

4. Jeżeli pomiędzy podmiotem, z którym konsument zawarł umowę o nabycie rzeczy lub usługi, a kre-

dytodawcą istnieje umowa, o której mowa w ust. 1, kredytodawca jest obowiązany względem konsumenta wykonać obowiązki wynikające z przepisów o rękojmi za wady, gdyby spełniający świadczenie ich nie wykonał.

5. Jeżeli z powodu nienależytego wykonania zobowiązania nastąpiło obniżenie ceny rzeczy lub usługi nabytej z wykorzystaniem kredytu konsumenckiego, konsument jest zwolniony z obowiązku spłaty kredytu w części odpowiadającej kwocie, o którą nastąpiło obniżenie ceny.

Art. 14. W razie zwłoki konsumenta z zapłatą dwóch pełnych rat kredytu, kredytodawca może wypowiedzieć umowę po uprzednim wezwaniu konsumenta, w trybie określonym w umowie kredytowej, do zapłaty zaległych rat w terminie nie krótszym niż 7 dni od otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy. Termin wypowiedzenia umowy nie może być krótszy niż 30 dni.

Art. 15. 1. W przypadku naruszenia postanowień art. 4—7 treść zawartej umowy o kredyt konsumencki ulega zmianie w ten sposób, że konsument obowiązany jest do zwrotu kredytu bez oprocentowania i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy, z zastrzeżeniem ust. 3, w terminie i w sposób ustalony w umowie. Jeżeli umowa nie określa sposobu spłaty kredytu, konsument obowiązany jest do jego zwrotu w równych ratach, płatnych co miesiąc od dnia zawarcia umowy. Jeżeli umowa nie przewiduje terminu spłaty kredytu, konsument obowiązany jest do jego zwrotu w terminie pięciu lat.

2. W przypadku naruszenia postanowienia art. 10 ust. 2 przepis ust. 1 stosuje się także do stosunku prawnego powstałego na skutek przystąpienia do długu albo przejęcia długu.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, konsument jest zobowiązany do poniesienia przewidzianych w umowie kosztów ustanowienia zabezpieczenia i ubezpieczenia kredytu.

Art. 16. W ogłoszeniach i reklamach dotyczących kredytu konsumenckiego zawierających warunki udzielenia kredytu kredytodawca lub podmiot pośredniczący w zawarciu umowy obowiązani są podawać rzeczywistą roczną stopę oprocentowania, wyliczoną od całkowitego kosztu kredytu.

Art. 17. Postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać uprawnień konsumenta przewidzianych w ustawie, także w razie dokonania wyboru prawa obcego. W takich przypadkach stosuje się przepisy ustawy.

Art. 18. Do umów objętych przepisami ustawy nie stosuje się przepisów rozdziału I działu IV tytułu XI księgi trzeciej Kodeksu cywilnego.

Art. 19. W ustawie z dnia 20 maja 1971 r. — Kodeks wykroczeń (Dz. U. Nr 12, poz. 114, z 1981 r. Nr 24, poz. 124, z 1982 r. Nr 16, poz. 125, z 1983 r. Nr 6, poz. 35 i Nr 44, poz. 203, z 1984 r. Nr 54, poz. 275, z 1985 r. Nr 14,

poz. 60 i Nr 23, poz. 100, z 1986 r. Nr 39, poz. 193, z 1988 r. Nr 20, poz. 135 i Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 34, poz. 180, z 1990 r. Nr 51, poz. 297, Nr 72, poz. 422 i Nr 86, poz. 504, z 1991 r. Nr 75, poz. 332 i Nr 91, poz. 408, z 1992 r. Nr 24, poz. 101, z 1994 r. Nr 123, poz. 600, z 1995 r. Nr 6, poz. 29, Nr 60, poz. 310 i Nr 95, poz. 475, z 1997 r. Nr 54, poz. 349, Nr 60, poz. 369, Nr 85, poz. 539, Nr 98, poz. 602, Nr 104, poz. 661, Nr 106, poz. 677, Nr 111, poz. 724, Nr 123, poz. 779, Nr 133, poz. 884 i Nr 141, poz. 942, z 1998 r. Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 83, poz. 931 i Nr 101, poz. 1178 oraz z 2000 r. Nr 22, poz. 271, Nr 73, poz. 852, Nr 74, poz. 855 i Nr 117, poz. 1228) po art. 138b dodaje się art. 138c w brzmieniu:

„Art. 138c. § 1. Kto w zakresie działalności swojego przedsiębiorstwa zawiera z konsumentem umowę o kredyt konsumencki z rażącym naruszeniem wymagań dotyczących treści umowy albo z pominięciem obowiązku doręczenia jej dokumentu, podlega karze grzywny.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto w ogłoszeniach i reklamach dotyczących kredytu konsumenckiego, określając warunki udzielenia kredytu, nie podaje rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania.

§ 3. Kto przyjmuje od konsumenta weksel lub czek niezawierający klauzuli «nie

na zlecenie» w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki, podlega karze grzywny.

§ 4. Jeżeli przedsiębiorcą jest podmiot niebędący osobą fizyczną, odpowiedzialność przewidzianą w przepisach § 1—3 ponosi osoba kierująca przedsiębiorstwem lub osoba upoważniona do zawierania umów z konsumentami.”

Art. 20. W ustawie z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 1, poz. 2, z 1999 r. Nr 101, poz. 1178 i z 2001 r. Nr 8, poz. 64) w art. 29 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Do umów o kredyt konsumencki zawieranych przez kasy stosuje się przepisy ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 100, poz. 1081).”

Art. 21. Do umów zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 22. Ustawa wchodzi w życie po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*

Załącznik do ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. (poz. 1081)

WZORY OBLICZENIA RZECZYWISTEJ ROCZNEJ STOPY OPROCENTOWANIA

I. Wzór obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania

1. Rzeczywistą roczną stopę oprocentowania, wyrażoną w postaci rocznej stopy procentowej kwoty udzielonego kredytu, kredytodawca oblicza zgodnie z następującym wzorem matematycznym:

$$\sum_{K=1}^{K=m} \frac{A_K}{(1+i)^K} = \sum_{K=1}^{K=m} \frac{A'_K}{(1+i)^K}$$

2. Poszczególne litery i symbole użyte we wzorze oznaczają:

- K numer kolejnej wypłaty raty kredytu;
- K' numer kolejnej spłaty kredytu lub kosztów;
- A_K kwotę wypłaty raty kredytu „K”;
- A'_K kwotę spłaty kredytu lub kosztów „K”;
- Σ sumę;
- m numer ostatniej wypłaty raty kredytu;
- m' numer ostatniej spłaty kredytu lub kosztów;
- t_K okres, wyrażony w latach lub ułamkach lat, pomiędzy pierwszą wypłatą i kolejnymi wypłatami, począwszy od 2 do wypłaty „m”;
- t_{K'} okres, wyrażony w latach lub ułamkach lat, pomiędzy pierwszą spłatą kredytu lub kosztów i kolejnymi spłatami, począwszy od 2 do spłaty „m”;
- i rzeczywistą roczną stopę oprocentowania.

3. W celu obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania przyjmuje się następujące założenia:

- 1) kwoty wypłacane i spłacane przez strony umowy o kredyt konsumencki nie muszą być równe ani nie muszą być płacone w równych odstępach czasu,
- 2) datą początkową będzie data pierwszej wypłaty raty kredytu,
- 3) odstępy czasu między datami używanymi w obliczeniach wyrażone będą w latach lub w ułamkach roku, przy czym rok liczy 365 dni, a w przypadku lat przestępnych 366 dni,
- 4) wynik obliczeń podaje się z dokładnością do co najmniej jednego miejsca po przecinku, przy czym jeżeli cyfra występująca po wybranym przez obliczającego miejscu po przecinku jest mniejsza niż 5, cyfrę tę pomija się, gdy zaś jest większa albo równa 5, cyfrę poprzedzającą zwiększa się o 1.

4. W celu obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania uwzględnia się należności w wysokości z dnia zawarcia umowy.

5. Obliczanie rocznej stopy procentowej na podstawie kalendarza (1 rok = 365 dni lub 366 dni w przypadku lat przestępnych).

Przykłady obliczeń:

- 1) Kwota pożyczki: $S = 1000$ euro w dniu 1 stycznia 1994 r.; spłata jednorazowa w wysokości 1 200 euro dokonana w dniu 1 lipca 1995 r., tzn. w $1\frac{1}{2}$ roku lub 546 dni (365 + 181) od dnia pożyczki;
równanie przybiera postać:

$$1000 = \frac{1200}{(1+i)^{\frac{546}{365}}}$$

lub

$$(1+i)^{\frac{546}{365}} = 1,2$$

$$1 + i = 1,1296204$$

$$i = 0,1296204$$

powyższą liczbę zaokrąglą się do 13% (lub do 12,96% w przypadku dokładności do dwóch miejsc po przecinku).

- 2) Kwota pożyczki wynosi $S = 1000$ euro w dniu 1 stycznia 1994 r., lecz pożyczkodawca zatrzymuje 50 euro na koszty administracyjne, a więc kwota pożyczki wynosi w rzeczywistości 950 euro; spłata w wysokości 1200 euro, jak w przykładzie pierwszym, dokonana zostaje w dniu 1 lipca 1995 r.;
równanie przybiera postać:

$$950 = \frac{1200}{(1+i)^{\frac{546}{365}}}$$

lub

$$(1+i)^{\frac{546}{365}} = 1,263157$$

$$1 + i = 1,169026$$

$$i = 0,169026$$

powyższą liczbę zaokrąglą się do 16,9%.

- 3) Kwota pożyczki wynosi 1000 euro w dniu 1 stycznia 1994 r.; spłata w dwóch równych ratach po 600 euro każda, płatnych po roku i po dwóch latach od dnia wypłaty pożyczki;
równanie przybiera postać:

$$1000 = \frac{600}{(1+i)} + \frac{600}{(1+i)^{\frac{730}{365}}} = \frac{600}{(1+i)} + \frac{600}{(1+i)^2}$$

rozwiązanie algebraiczne daje $i = 0,1306623$, co zaokrąglą się do 13% (lub 13,07% w przypadku dokładności do dwóch miejsc po przecinku).

- 4) Kwota pożyczki wynosi 1000 euro w dniu 1 stycznia 1994 r., zaś raty spłacone przez pożyczkobiorcę wynoszą:

po 3 miesiącach (0,25 roku lub 90 dni) — 272 euro
po 6 miesiącach (0,5 roku lub 181 dni) — 272 euro
po 12 miesiącach (1 rok lub 365 dni) — 544 euro

ogółem

1088 euro

równanie przybiera postać:

$$1000 = \frac{272}{(1+i)^{\frac{90}{365}}} + \frac{272}{(1+i)^{\frac{181}{365}}} + \frac{544}{(1+i)^{\frac{365}{365}}}$$

równanie pozwala na obliczenie „i” drogą kolejnych przybliżeń;

wynik wynosi $i = 0,13226$, co zaokrąglą się do 13,2% (lub 13,23% w przypadku dokładności do dwóch miejsc po przecinku).

II. Wzór obliczenia

rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania dla kredytu, o którym mowa w art. 2 ust. 2 pkt 6

1. Rzeczywistą roczną stopę oprocentowania dla kredytu, o którym mowa w art. 2 ust. 2 pkt 6, kredytodawca obliczy zgodnie z następującym wzorem matematycznym:

$$\sum_{t=0}^M \frac{S_{Rt}}{(1+i)^{Rt}} = \sum_{t=-n}^0 \frac{UKO_t + PNG_t}{(1+i)^{Rt}} + \sum_{t=1}^N \frac{RK_t + OD_t + PNS_t}{(1+i)^{Rt}}$$

2. Poszczególne litery i symbole użyte we wzorze oznaczają:

- S kwotę udzielonego kredytu lub ratę wypłaconą w momencie t ;
UKO utraconą korzyść odsetkową;
PNG płatności niezwrótne ponoszone w okresie wnoszenia środków pieniężnych (prowinizje, opłaty itp.);
RK ratę kapitałową;
OD odsetki zapłacone;
PNS płatności niezwrótne ponoszone w okresie spłaty (prowinizje, opłaty itp.);
n ilość momentów ponoszenia opłat lub ponoszenia utraty korzyści w okresie gromadzenia wkładu;
N ilość momentów uiszczania rat kapitałowych lub ponoszenia kosztów odsetek i innych opłat w okresie spłaty;
M ilość momentów wypłaty rat kredytu;
Rt ułamek, wyliczony dla momentu t , w liczniku: ilość dni do lub od momentu 0, w mianowniku: 365 jako standardowa długość roku (ułamkowa ilość lat dzieląca dany moment od momentu 0 — podstawy dyskontowania).

3. Rzeczywistą stopą procentową dla systemu oszczędnościowo-kredytowego jest najmniejsza wartość spełniająca powyższe równanie.

4. W celu obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania przyjmuje się następujące założenia:

- 1) kwoty wypłacane i spłacone przez strony umowy o kredyt konsumencki nie muszą być równe ani nie

- muszą być płacone w równych odstępach czasu,
- 2) datą początkową będzie data pierwszej wypłaty raty kredytu,
 - 3) odstępy czasu między datami używanymi w obliczeniach wyrażone będą w latach lub w ułamkach roku, przy czym rok liczy 365 dni, a w przypadku lat przestępnych 366 dni,
 - 4) wynik obliczeń podaje się z dokładnością do co najmniej jednego miejsca po przecinku, przy czym jeżeli cyfra występująca po wybranym przez obliczającego miejscu po przecinku jest mniejsza niż 5, cyfrę tę pomija się, gdy zaś jest większa albo równa 5, cyfrę poprzedzającą zwiększa się o 1.

5. W celu obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania uwzględnia się należności w wysokości z dnia zawarcia umowy.

6. Przykład obliczenia rzeczywistej rocznej stopy procentowej dla następującego systemu:

- 1) przyszły kredytobiorca oszczędza przez 5 lat, wpłacając corocznie kwotę 1000 zł, i otrzymuje oprocentowanie wartości wkładu w wysokości 5% (przy oprocentowaniu rynkowym 10%); odsetki są kapitalizowane,
- 2) w okresie gromadzenia wkładu przyszły kredytobiorca może być obciążany dodatkowymi płatnościami niezwrótnymi (opłaty, prowizje itp.),
- 3) po 5 latach ma możliwość wykorzystania wkładu ze skapitalizowanymi odsetkami oraz otrzymania kredytu o wartości dwukrotnie większej od zgromadzonego kapitału,
- 4) spłata następuje w 10 równych ratach rocznych,
- 5) kredyt jest oprocentowany na 10% w stosunku rocznym, odsetki są obliczane od niespłaconej wartości kredytu przed spłatą kolejnej raty kapitałowej,
- 6) w okresie spłaty kredytobiorca może być obciążany dodatkowymi płatnościami (np. prowizje),
- 7) wszystkie koszty i nieotrzymane korzyści są dyskontowane na moment otrzymania kredytu;

wyliczenie rzeczywistej stopy procentowej jest dokonywane według następującej formuły:

$$S = \sum_{t=-4}^0 \frac{UKO_t + PNG_t}{(1+i)^t} + \sum_{t=1}^{10} \frac{RK_t + OD_t + PNS_t}{(1+i)^t}$$

gdzie:

- S kwota udzielonego kredytu;
 UKO utracona korzyść odsetkowa;
 PNG płatności niezwrótnie ponoszone w okresie gromadzenia wkładu;
 RK rata kapitałowa;
 OD odsetki zapłacone;
 PNS płatności niezwrótnie ponoszone w okresie spłaty;

kredyt, jaki otrzyma klient, wyniesie 11603,83 zł;

raty spłacane przez kredytobiorcę wyniosą:

po pierwszym roku (365 dni)
 — 1160,38 zł(RK) + 1160,38 zł(OD) = 2320,77 zł,

po drugim roku (730 dni)
 — 1160,38 zł(RK) + 1044,34 zł (OD) = 2204,73 zł,

po trzecim roku (1095 dni)
 — 1160,38 zł(RK) + 928,31 zł (OD) = 2088,69 zł,

...

po dziesiątym roku (3650 dni)
 — 1160,38 zł(RK) + 116,04 zł (OD) = 1276,42 zł;

$$\begin{aligned} 11603,83 &= 50 (1+i)^{\frac{1460}{365}} + \\ &+ 107,5 (1+i)^{\frac{1095}{365}} + 173,38 (1+i)^{\frac{730}{365}} + \\ &+ 248,59 (1+i)^{\frac{365}{365}} + 334,23 (1+i)^0 + \\ &+ \frac{2320,77}{(1+i)^{\frac{365}{365}}} + \frac{2204,73}{(1+i)^{\frac{730}{365}}} + \frac{2088,69}{(1+i)^{\frac{1095}{365}}} + \\ &+ \frac{1972,65}{(1+i)^{\frac{1460}{365}}} + \frac{1856,61}{(1+i)^{\frac{1825}{365}}} + \frac{1740,57}{(1+i)^{\frac{2190}{365}}} + \\ &+ \frac{1624,54}{(1+i)^{\frac{2555}{365}}} + \frac{1508,50}{(1+i)^{\frac{2920}{365}}} + \frac{1392,46}{(1+i)^{\frac{3285}{365}}} + \\ &+ \frac{1276,42}{(1+i)^{\frac{3650}{365}}} \end{aligned}$$

dla określonego powyżej systemu rzeczywista stopa oprocentowania wynosi zatem 12,585%.